

zgodovine — razvoj slovenskega tiskarstva — kriči tu po skrbi in po zanimanju, še bolj pereča pa so težka vprašanja sodobnega knjižnega in kulturnega življenja: brez konca in kraja je gradiva, v katero naj bi Slovenski tisk še s polnimi prgišči zajel.

L. M r z e l.

Desimir Blagojević: Karneval anđela. Pesmi. «Narodna misao», Beograd 1930. Str. 84.

Precej obsežna pesniška zbirka D. Blagojevića vsebuje pesmi ekspresionističnega izražanja in modernistične šole. Zbirka priča o pesnikovi neurejenosti, izrazni kaotičnosti, prenatrpanosti nepesniških stilizmov in izraza, ki trpi zaradi preoblozene, pesniško neverjetne in nelogične metaforičnosti. Predvsem pa je zbirki v kvar vsebinska monotonija, ki se kaže v vedno ponavljajočih se vsebinskih celotah. Vsebina zbirke je ljubezen, ki jo nekajkrat prepleta religiozen motiv. (Seveda bolj kot liričen pripomoček!) Formalni znak zbirke je pač prosti ritem, nemelodioznost, stilna neuglajenost, pomanjkanje gradbe pesmi in vsi znaki «modernistične» poezije. Najbolj očitna je pesnikova neemociionalnost in suha miselna gradba pesmi, figur in vsebine. — Naslov zbirke kaže pesnikovo težnjo po zunanji učinkovitosti, ki je prav tako očita v knjigi, kjer naslovi pesmi nikakor ne soglašajo z vsebino. Značilni so tudi zgolj frapantni naslovi (n. pr. Andeoski prosjaci, Proljeće u dva oka, Ljubavno nebo, Ljubav se nevidljivo smeši, Ivanjska pesma o devicama, Suncokret u rupici jesenjega kaputa itd.) Blagojevićev ekspresionizem je zgolj zunanji in ni njegov notranji svet; zato je mrtev in brez toplote. Najbolj moti pač nepesniška artistika, ki je danes že obrabljeno nesodobna. Mediativnost ubija primarnost izraza in spreminja pesmi v dolgovezna premišljevanja. Najbolj očita pa je v pesmih nejasnost in nelogičnost, kar kaže, da je pesnik slepo metal podobo ob podobo brez notranje pesniške nujnosti. (N. pr. «Preće li i noć ovaj prag — i likom zaviri u svetlo, — bi ćeš ko mladić, ko san opet joj je drag, — jer devojačko telo u noć tako žudi — i cvet je rumen i zanesen.» Str. 40. Ali: «O da smo bleđi, bleđi — i kad se nebo zasrebrilo — i povest toplu kažu naše stope.» Str. 43. Ali v pesmi «Hitac ukletog strelca na pohod bela proleća» [!]: «Kod uzrujanih ruža — začutao sam, — pa prislušnuo mladenački cik, — kod uzrujanih ruža — prigušio sam, — pa okriatio moj tihi klik.» Str. 46.) Na tak način je uglašena vsa pesniška zbirka.

Naslovna slika moti in je brez pomena.

Anton Ocvirk.

Prof. J. Orožen: Učbenik ruskega jezika. V Ljubljani 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. 240 + IV. str.

Na tem mestu ne morem podrobneje razpravljati o metodičnih in slovniških napakah Orožnove knjige, kar bi lahko storil samo v strokovnem glasilu. Za širše čitateljske kroge zadošča, ako navedem, da je avtorjeva ruščina precej pomanjkljiva. Tako se rabijo v spisovnem jeziku nemogoče oblike: acc. sing. ženskega zaimka «samú» namesto «samojó» na str. 83., «u ego net» namesto «u nego» na str. 24., «romani Zoli» (Zolajevi str. 64), dasi se priimek ne sklanja itd. Slovarček na koncu knjige navaja neobstoječo besedo «uzá» (obnožje — 250). Še Dalijev izčrpni slovar jo ima samo v pomenu «obnožka», t. j. obujka, onuča. Pripombe k berilu vsebujejo gorostasen prevod nom. plur. zaimka «te» kot acc. sing! («Te, kto dostojnej» v Blokovi pesmi na str. 105., prip. 18.). «Ratnyje ljudi» (86) niso «bojeviti», ampak «vojščaki». «Pročil dobroje duše device» pri Koljcovu (55) pomeni «hotel, obljuboval», ne pa «štedil». «Lihije» godci (219) so «pogumni, prevzetni» in jih ne gre prevajati s «hudobni». Seveda je «lihoj razbojnik» — hudoben, «lihije konji» pa so samo «iskri». Tlačan, navaden kmet, ki ga je imel mali S. Aksakov za dedka («djádjka»), vendar ni bil «prefekt, nad-

glednik dečkov» (!) (102 in 104) itd. Tu in tam srečamo v šepasti ruščini spisane stavke in članke. V zadnji M. Osorginovi povesti «Raki» («Poslednje novosti», Paris, št. 3.273 z dne 19. marca t. l.) se pogovarjata junaka: — Da, ja mog by vložiti svoji 10.000 i daže boljše, no imejete li vy knjigi v porjadke? — — «Nu, razumejtsja, o čem govoritj.» — Ah, vi iz Harjkova? I vi znali tam mehovoju magazin Slivnjak?» itd. Osebi nista drugače označeni, a vemo takoj, da se pogovarjata — Žida. Prav tako je izven vsakega dvoma, da so neruskega izvora konstrukcije, kot: «Esli ktonibudj vypil... obraščajetsja» na str. 175. «Učbenika», «Iz njih imel Grigorovič uspeh... romanami» (234), «Iz njih risujet Koljcov» (238), «Zamečatelnyje ego stihotvorenija» (povedkovo določilo! 238) itd. Ostalo, iz ruskega leposlovja zajeto berilo (vštevši v fonetični pisavi podan odlomek «Dva bogataša» na str. 15.) je vse že preveč znano iz dosedanjih nemških in čeških čitank. Avtor se ni potrudil, da bi osvežil svoje gradivo. Zaradi tega dokaj zanesljivega naglasa ne moremo šteti v njegovo zaslugo. Pri slednjem bi bilo popraviti na str. 37. — Nóvikov — ime znanega masonskega književnika, súdjbah — 47, vékšej — 45, íduči — 149. (V ljudski pesmi srečamo tudi: «čerez pole idučí, rusu kosu pletučí, «idúči» pa je napačno.)

Avtor ni nikjer smatral za potrebno, da bi označil svoje vire, in radi tega ne vem, koliko je odgovoren za «Kratki pregled ruske literarne zgodovine», ki na str. 228.—244. zaključi berilo. Ta članek vsebuje niz obsodbe vrednih pomanjkljivosti in nepravilnosti. Tako je označen za sodobno prozo toliko pomembni Leskov samo kot «najpomembnejši konservativni pisatelj»; omenjata se zgolj dva njegova najslabša tendenčna romana, zamolčani pa so n. pr. nepozabni «Soborjani». — Boborikinov «Doktor Cibuljka» ni «najbolj znamenito», temveč malo pomembno delo, pozabljena karikatura slovanofilov (240). — A. N. Tolstega «Bunt mašin» ni roman, temveč sovjetska prireditev znanih Čapkovih «R. U. R.» (244). Največji sedanji pisatelj Bunin je komanj omenjen (245). Pogrešamo pa imena najboljšega sovjetskega romanopisca Leonova in pesnika M. Vološina. O L. Andrejevu je zapisano, da «je prilagodil simbolizem potrebam široke množice» (245). O Majakovskem, tako značilnem za sovjetsko poezijo, se trdi, da piše «docela nesmiselne glasove» (244).

Za neštnevilne tiskovne napake (zamenjane ruske črke in spačene besede), ki zelo otežujejo čitanje, je seveda odgovorna tiskarna še bolj nego avtor. Veliko netočnosti vsebujejo tudi navodila o izgovarjavi. Kaj pomeni na str. 7. trditev, da so v ruščini «vsi zlogi kratki, nenaglašeni so še krajši od naglašanih»? Saj vpliva ruski naglas pred vsem na kakovost (barvo) samoglasnikov in se prej lahko na splošno pove, da so sicer različni zlogi — «srednjedolgi». Že iz navedenih opomb je razvidno, da Orožnov «Učbenik» obstoječi potrebi po zanesljivi ruski slovnici in čitanki ne more ustrezati. Tudi od praktične knjige brez velikih pretenzij je treba zahtevati več. N. P r e o b r a ž e n s k i j.

V. Pavlovič: Priče polja i šume. Pesmi in črtice. «Mlada Srbija». Beograd 1930. Str. 68.

Krajinstvo je vsebina zbirke, sentimentalnost izraz. Popisovanje prirode, ljudi v prirodi, miljejsko slikanje kraja je pri nepesnikih združeno z jadi-kujočo sladkostjo in melanholijo. To je znak tudi te zbirke. Enajst pesmi (Ispovesti) v stilu naivnega impresionizma kaže obrabljeno obliko in izraz, dasi tečejo lagodno. Pavlovič ima čuvstvo, ne ume ga pa umetniško oblikovati. Med črticami ugaja prva slika «Iz lagera» (Zapisi), kjer se melanholija strne z vsebino in medlim opisom. Ostale (Bez kraja, Ostvaren sen, Bdenije i Zemlja) so neužitne zaradi sentimentalne izraznosti in cukrenega čuvstvenega prelivanja.

Anton Ocvirk

zgodovine — razvoj slovenskega tiskarstva — kriči tu po skrbi in po zanimanju, še bolj pereča pa so težka vprašanja sodobnega knjižnega in kulturnega življenja: brez konca in kraja je gradiva, v katero naj bi Slovenski tisk še s polnimi prgišči zajel.

L. Mrzel.

Desimir Blagojević: Karneval anđela. Pesmi. «Narodna misao», Beograd 1930. Str. 84.

Precej obsežna pesniška zbirka D. Blagojevića vsebuje pesmi ekspresionističnega izražanja in modernistične šole. Zbirka priča o pesnikovi neurejenosti, izrazni kaotičnosti, prenatrpanosti nepesniških stilizmov in izraza, ki trpi zaradi preobložene, pesniško neverjetne in nelogične metaforičnosti. Predvsem pa je zbirki v kvar vsebinska monotonija, ki se kaže v vedno ponavljajočih se vsebinskih celotah. Vsebina zbirke je ljubezen, ki jo nekajkrat prepleta religiozen motiv. (Seveda bolj kot liričen pripomoček!) Formalni znak zbirke je pač prosti ritem, nemelodioznost, stilna neuglajenost, pomanjkanje gradbe pesmi in vsi znaki «modernistične» poezije. Najbolj očitna je pesnikova neemocionalnost in suha miselna gradba pesmi, figur in vsebine. — Naslov zbirke kaže pesnikovo težnjo po zunanji učinkovitosti, ki je prav tako očita v knjigi, kjer naslovi pesmi nikakor ne soglašajo z vsebino. Značilni so tudi zgolj frapantni naslovi (n. pr. Andeoski prosjaci, Proljeće u dva oka, Ljubavno nebo, Ljubav se nevidljivo smeši, Ivanjska pesma o devicama, Suncokret u rupici jesenjega kaputa itd.) Blagojevićev ekspresionizem je zgolj zunanji in ni njegov notranji svet; zato je mrtev in brez toplote. Najbolj moti pač nepesniška artistika, ki je danes že obrabljeno nesodobna. Meditativnost ubija primarnost izraza in spreminja pesmi v dolgovezna premišljevanja. Najbolj očita pa je v pesmih nejasnost in nelogičnost, kar kaže, da je pesnik slepo metal podobo ob podobo brez notranje pesniške nujnosti. (N. pr. «Preće li i noć ovaj prag — i likom zaviri u svetlo, — bi ćeš ko mladić, ko san opet joj je drag, — jer devojčako telo u noć tako žudi — i cvet je rumen i zanesen.» Str. 40. Ali: «O da smo bleđi, bleđi — i kad se nebo zasrebri — i povest toplu kažu naše stope.» Str. 45. Ali v pesmi «Hitac ukletog strelca na pohod bela proleća» [!]: «Kod uzrujanih ruža — začutao sam, — pa prislušnuo mladenački cik, — kod uzrujanih ruža — prigušio sam, — pa okriatio moj tihi klik.» Str. 46.) Na tak način je uglašena vsa pesniška zbirka.

Naslovna slika moti in je brez pomena.

Anton Ocvirk.

Prof. J. Orožen: Učbenik ruskega jezika. V Ljubljani 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. 240 + IV. str.

Na tem mestu ne morem podrobneje razpravljati o metodičnih in slovniških napakah Orožnove knjige, kar bi lahko storil samo v strokovnem glasilu. Za širše čitateljske kroge zadošča, ako navedem, da je avtorjeva ruščina precej pomanjkljiva. Tako se rabijo v spisovnem jeziku nemogoče oblike: acc. sing. ženskega zaimka «samú» namesto «samojó» na str. 83., «u ego net» namesto «u nego» na str. 24., «romani Zoli» (Zolajevi str. 64), dasi se priimek ne sklanja itd. Slovarček na koncu knjige navaja neobstoječo besedo «uzá» (obnožje — 250). Še Dalijev izčrpni slovar jo ima samo v pomenu «obnožka», t. j. obujka, onuča. Pripombe k berilu vsebujejo gorostasen prevod nom. plur. zaimka «te» kot acc. sing! («Te, kto dostojnej» v Blokoví pesmi na str. 105., prip. 18.). «Ratnyje ljudi» (86) niso «bojeviti», ampak «vojščaki». «Pročil dobroje duše device» pri Koljcovu (55) pomeni «hotel, obljuboval», ne pa «štedil». «Lihije» godci (219) so «pogumni, prevzetni» in jih ne gre prevajati s «hudobni». Seveda je «lihoj razbojnik» — hudoben, «lihiye konji» pa so samo «iskri». Tlačan, navaden kmet, ki ga je imel mali S. Aksakov za dedka («djádjka»), vendar ni bil «prefekt, nad-